

主題延長線

muyas ku gako kiokai tensikio cida

天主教文興中學 求學之路

Iwan - Nawi 行政院原住民族委員會 簡任秘書

" ananaq so qbxni ciping,niqan kana ka iraq na mi lhbun na." so kiya ka kari sesei prngaw na yami mi so kiya ka gako ni sa. gako 文興 ni o,smnalu na tensikyu taiciyu kiyokay 田中. mniq shioka alang 田中 ha. kiya mntnanaq so hangan na 田中, pnhyanan daha cka bay qpahan daha.paru bay ka nniqan na dhran mi cka bay qpahan.kingan siyaw na o ddaun alu kisia.alang na 田中 ni o mniq so cbiyaw o nniqan na Taiwan sehu shioka kiya.sediq daha o kndadah alang 福建 sehu na 漳州 daha 泉州 kiya miyah mhdiq hini sajiln sa . dhoq sayan do alang salun ka hangan nda. kndadah phiyu gako dhoq kawas 1996 , wunanaq laqi qriding ka ngalun daha ,ado ka gako qridin mi pnhyan siuzuw, kibisi bay ka tmsa oda laqi qridin. so smluhay patas o ini so kiya kibisi kiya .

「麻雀雖小，五臟俱全」向來是在校期間師長常常形容文興中學的特色。文興中學為天主教台中教區田中耶穌聖心堂辦理的學校，坐落於彰化縣田中鎮，正如其名，校址就是在幾十公頃的稻田中央，從田邊經過的是火車。田中鎮在前清時代屬於台灣府彰化縣大武東堡及東螺東堡的一部分，居民係於乾隆末年及嘉慶年間由福建省漳州府及泉州府一帶遷入三塊厝沙仔崙地方，形成一小街廓（今沙崙里）。文興中學成立至1996年止，招生對象皆為女性，因是女校，加上是修女會辦校，對於學生生活教育的操守品格的要求，相較於學科教育更為嚴格許多。

kndadah 1996 kawas do niqan Inlamu pyasun ka gako ni. so kana gakuse Taiwan hini o mniq blax bay hangan niya uri .mangan so nmalu ppyasun.niqan smluhay kari, kndusan ta, matas, sluhay pkbiyah hiy, tmsa laqi, sobay mi smluhay kari alang sediq. tan nanaq manu ka kuhun daha smluhay, kiya ka han daha snluhay.niqan naq spuwan na kawas gako, nasi dhoq 160 patas snluhay na do kiya mhdu kiya da.

so cbiyaw hary, laqi sediq miyah muyas hiy o asi ka moda sinhu mi siuzuw dmayaw madas. thuy kana gako sken, wunanaq gako ni bbtasan nami, uka anamanu ka pyasan nami, kiya balay so tnsapah kana. niq so snluhay nami, kiya ka anbiyah ka Inlungan nami snkla so alang sediq. qtan ta kndah 81 kawas gako dhoq 83 kawas gako, naka so agu hari ka laqi sediq ta, wada hari so mturu. niqan rima o kndah alang 仁愛 na qdasuc, plngawan mi bayke. muyas so mtsa lagi. adomiyah kingan o mniyah alang 信義 kiya, sediq bunun kiya, muyas snpu pila kiya. nasi so qtan ta knkingan knkawas o niqan so kingan dhoq daha laqi sediq ta miyah muyas hiny. so hary 75 kawas gako o niqan ta daha lagi sediq ta nnuyas hini.niqan kingan laqi ado ini auw hini, ini qhdu muyas do kiya wada muyas gako gakuse paran kiya da. kndadah hado, kiya uka hary laqi sediq ta miyah muyas gako hiny da.

1996年開始辦理綜合高中，是全國辦理綜合高中最早的十八所學校之一，兼具高中及高職之優點。高中課程具備學術學程及職業學程，包括語文、社會、自然、藝術、體能、生活、幼兒保育、商業服務、資訊應用及應用外文等十大領域。依學生能力、興趣、需要等因素，可自由選擇自己要讀的學程。採學年學分制，只要修滿160學分即可畢業，學生擁有修選課程的選擇權。

早期多數原住民學生可以說都是藉由其該當地教會神父與修會修女的協助下參與全國性高中聯考，且填報文興女中為第一志願而加入「文興大家庭」，尤其在宗教信仰的精神支柱下，容易在異地適應學校生活。根據81學年度至83年度期間，是原住民學生入學較多也較密集的時期，多達6名，其中5位是仁愛鄉春陽、親愛、南豐等村的泰雅族學生，且全數報考幼兒保育科；另1位是信義鄉地利村布農族學生唸會統科。平均每年級就有1~2位原住民學生。約75學年度左右先後曾有2名，其中1位因適應不良，未完成學業回到部落繼續唸仁愛高農；在此之後報考文興女中的人明顯少了。

so yaku cida o, malu bay ka pnkluy mu sediq, muwalubay laqi sediq . mi siuzuw. Cida niqan kndah amerika sinhu 鄭永祥 mi 杜斐然. ado miyah sinhu ta sediq Walis Perin. (hangan na cida o 蔡貴聰) mi ni msinhu cida 邱來順 miyah dmayaw cida, kiya ku malu musa muyas gako nganguc. muyas cida o asi ka musa min Inlamu 獎助學金 na siohuey mrino daan ppyasan pila gako. wada so kiya mudus turu knkawas wada ku mhdu muyas. Imau ku muyas tmsa laqi o, niqan Inlungan mu knmusa tmsa laqi alang. kiya ni kndudu phiyu ptsa gako laqi uri ka alang, malu muway qpahan so yaku mhdu muyas gako.

muyas gako kiokai ka laqi ta sediq o, muyas o uka so ini pntna laqi pmuakn, mtna kana kiya. so mhdu muyas gako uka so ptsa matas da、ini so qita Inlungan laqi ta sediq, so pyasan pila gako o mntna kana uri, ana cikoh uka so dnaayw, so tesu dnuyas wa mntnaq laqi pmukan. (mntna tesu 60 kiya ka dhoq kiya sa) mi uka so pthuy laqi sediq ta uri. kiya ka asi ka sntama kiokay dmayaw muyas yami kiya. so nii ka oda na ppyasan na laqi hini. niqan malu niqan so nnaqah uri. malu na o pkbiyah Inlungan sluhay laqi ta sediq, naqah na o muyas ta cida o musa ta kndudu cnhungi ita so Inlungan sediq ta balay ka ita .

以個人經歷為例，當時有幸遇到關心部落學童升學的神職人員，美籍馬利諾修會的神父鄭永祥、杜斐然外，還有原住民神職人員蔡貴聰（瓦歷斯·貝林）及尚為修士的邱來順神父等的協助，提供有關升學資訊，才有機會出外求學；求學期間的學費又透過申請各種的外國修會獎助學金，才使我一路跌跌撞撞渡過三年高中學程。選擇幼兒保育科是希望畢業後能回到部落教學，而當時部落陸續有教會、私人等所開設的幼稚園及托兒所可供就業。

原住民學生在文興中學並不受到特殊的照顧，而是一般化。沒有額外課業或心理輔導、學費無特別優惠，無降低及格分數（同樣以60分及格），也無設原住民學生團體等，資源的提供仍多賴於本堂教會神職人員持續的關注而獲得。此政策利弊參半，一方面提升原住民學生的競爭力，另一方面則在一般化的過程，容易弱化原住民族意識與主體性。

so yaku, gako nii o ini hari pmtna gako icing. niqan so kiya balay so way alang 歐洲 ka pnhyan na sapah, ado kiokai smluhay kamisama. so kiya naka so awu bay kndadah alang miyah heci ta laqi tse diq .klang ta so asi ta ka malu nangan ta ppyasun ta uri, kiya ta malu slhayan ta mi qrasun tnaq uri. anbiyah tanaq sluhay o musa naq malu slhayan ta. so cida muyas hini ka laqi ta sediq o wada hari 1/2 sediq wada moda Inlungan daha, wada naq alang daha tmsa laqi ananaq dhoq sayan; niqan ci koh sediq o wada muyas duwan, wada naq quri Inlungan tdaha.

qtan ta sayan miyah muyas gako hini laqi ta sediq. ananaq miyah hini o, ini so yami cida sntama kiokai. yaso ado niqan agu bay kklan ta Inlamu oda ka sayan, kiya ini so cbiyaw ka laqi ta sayan, so kiya niqan agu bay daan daha uma uw gako. so kiya ini kagu musa muyas hini da. so sayan wa niqan moda muyas bukuy na mi muyas smluhay kpahun nhang, ananaq so manu musa auw bay laqi ta sediq. asi tka mkla oda sehu dnayaw na ita laqi muyas, kiya ta ini paru Inlungan ta musa muyas gako.

對我而言，文興中學除校園有別於其他高中職學校具有歐風之外，又兼具基督信仰氛圍的學習環境，對遠行求學的原住民學生而言再適合不過了。選擇學科當然是能愉快完成學業重要的基本條件，在符合自己的各種條件下，加上努力學習，必然會有好的成果。在原住民學生就讀密集時期內，有二分之一的人已如當初願望——回鄉服務，至今堅持幼教工作；有少數幾位在回鄉服務幾年後，繼續深造。

相較於現階段的原住民學生，即使考上並就讀該校，似乎已與教會無太大的關係；再加上資訊更為開放，高中職學校更多元，相對的選擇性較高，到文興中學唸書的原住民學生屈指可數。目前文興高中兼具普通高中與高職，對想升學深造或學程後投入職場的原住民學生都是一個不錯的選擇，建議學生適時掌握教育單位的獎助學金及其相關資源等措施。

